

VAI TRÒ CỦA VIỆC XÂY DỰNG NỀN VĂN HOÁ TIỀN TIẾN, ĐẬM ĐÀ BẢN SẮC DÂN TỘC ĐỐI VỚI SỰ PHÁT TRIỂN KINH TẾ THỊ TRƯỜNG ĐỊNH HƯỚNG XÃ HỘI CHỦ NGHĨA Ở VIỆT NAM HIỆN NAY

NGUYỄN THU NGHĨA (*)

Bài viết phân tích một số vai trò chủ yếu của việc xây dựng nền văn hóa tiên tiến, đậm đà bản sắc dân tộc đối với sự phát triển kinh tế thị trường định hướng xã hội chủ nghĩa ở Việt Nam hiện nay. Đó là vai trò định hướng xã hội chủ nghĩa, vai trò thúc đẩy sự phát triển mạnh mẽ nguồn lực con người, vai trò bảo vệ môi trường và phát triển bền vững, vai trò điều chỉnh và làm lành mạnh hóa lối sống.

Bàn về vai trò của văn hoá đối với sự phát triển kinh tế, trong *Thập kỷ thế giới phát triển văn hoá* (1988-1997) do UNESCO phát động đã nhấn mạnh rằng, trong thời đại ngày nay, “hễ nước nào tự đặt cho mình mục tiêu phát triển kinh tế mà tách rời môi trường văn hoá thì nhất định sẽ xảy ra những mất cân đối nghiêm trọng cả về mặt kinh tế lẫn văn hoá và tiềm năng sáng tạo của nước ấy sẽ bị suy yếu rất nhiều”(1). Trong báo cáo tại kỳ họp thứ X Quốc hội khoá VIII, Cố Thủ tướng Võ Văn Kiệt cũng khẳng định rằng, “kinh tế và văn hoá gắn bó với nhau hết sức chặt chẽ; kinh tế không tự mình phát triển nếu thiếu nền tảng văn hoá và văn hoá không phải là sản phẩm thụ động của kinh tế. Phát triển trên cơ sở kết hợp hài hoà kinh tế và văn hoá là sự phát triển năng động, có hiệu quả và vững chắc nhất”(2). Văn kiện Hội nghị lần thứ năm Ban Chấp hành Trung ương Đảng khóa VIII, một lần nữa, khẳng định: “Văn hóa là kết quả của

kinh tế, đồng thời là động lực của sự phát triển kinh tế”(3).

Hiểu rõ mối quan hệ hữu cơ, tương tác giữa kinh tế và văn hoá, trong mỗi bước phát triển của Việt Nam, Đảng ta luôn coi các thành tố văn hoá, các vấn đề văn hoá là những mắt xích quan trọng trong một chế độ xã hội hay một sự vận động cách mạng. Trước hết, Đảng ta đã coi văn hoá là *thành tố chủ yếu của sự vận động lịch sử thực tiễn của cách mạng Việt Nam*. Trước khi đề ra đường lối xây dựng nền văn hoá tiên tiến, đậm đà bản sắc dân tộc, trong các giai đoạn trước, Đảng đã chủ trương xây dựng một *nền văn hoá có tính dân tộc, khoa học, đại chúng, có nội dung xã*

(*) Tiến sĩ, Viện Triết học, Viện Khoa học xã hội Việt Nam.

(1) Ủy ban Quốc gia về Thập kỷ thế giới phát triển văn hoá. *Thập kỷ thế giới phát triển văn hoá*, Hà Nội, 1992, tr.22.

(2) Báo *Nhân dân*, số ra ngày 11 tháng 12 năm 1991

(3) Đảng Cộng sản Việt Nam. *Văn kiện Hội nghị lần thứ năm Ban Chấp hành Trung ương khóa VIII*. Nxb Chính trị Quốc gia, Hà Nội, 1998, tr.55.

hội chủ nghĩa và tính chất dân tộc phù hợp với sự phát triển kinh tế - xã hội của đất nước. Từ Đại hội Đảng VII (tháng 6 năm 1991), để đáp ứng nhu cầu phát triển nền kinh tế theo cơ chế thị trường định hướng xã hội chủ nghĩa, Đảng ta đã chủ trương xây dựng *nền văn hoá tiên tiến, đậm đà bản sắc dân tộc*. Theo *Cương lĩnh xây dựng đất nước trong thời kỳ quá độ lên chủ nghĩa xã hội*, (gọi tắt là *Cương lĩnh năm 1991*), nền văn hoá tiên tiến, đậm đà bản sắc dân tộc được xây dựng trong suốt thời kỳ quá độ đi lên chủ nghĩa xã hội sẽ song hành với sự phát triển nền kinh tế theo cơ chế thị trường định hướng xã hội chủ nghĩa.

Nền văn hoá tiên tiến, đậm đà bản sắc dân tộc là *kết cấu bên trong của một mô hình phát triển xã hội Việt Nam trong suốt thời kỳ quá độ*. Đó là nền văn hoá gắn sự phát triển của cả Nhà nước với toàn bộ các quan hệ xã hội chế định nó. Theo *Cương lĩnh năm 1991*, mô hình phát triển mà Việt Nam hướng đến là một xã hội có Nhà nước của dân, do dân và vì dân, lấy liên minh công - nông - trí làm nền tảng dưới sự lãnh đạo của Đảng Cộng sản. Nhà nước đó được xây dựng và phát triển trên cơ sở phát triển mạnh mẽ lực lượng sản xuất theo hướng hiện đại, thiết lập từng bước quan hệ sản xuất từ thấp đến cao thông qua cơ chế thị trường với sự đa dạng về hình thức sở hữu, trong đó kinh tế tập thể, kinh tế quốc doanh ngày càng trở thành nền tảng của nền kinh tế quốc dân, đa dạng hoá các hình thức phân phối. Nền kinh tế này sẽ là điều kiện cơ

bản để xây dựng và phát triển nền văn hoá tương ứng, đó là một *nền văn hoá mới* có sự gắn kết các giá trị tốt đẹp của truyền thống với tinh hoa văn minh của nhân loại. Nền văn hoá ấy nâng cao phẩm giá con người, hướng tới phát triển toàn diện con người về mặt tri thức, đạo đức và thẩm mỹ.

Như Nghị quyết Hội nghị Trung ương năm khóa VIII đã khẳng định, bản chất của nền văn hoá tiên tiến, đậm đà bản sắc dân tộc, "là một nền văn hóa yêu nước và tiến bộ mà nội dung cốt lõi là lý tưởng độc lập dân tộc và chủ nghĩa xã hội dưới ánh sáng của chủ nghĩa Mác - Lênin và tư tưởng Hồ Chí Minh nhằm mục tiêu tất cả vì con người, tất cả vì tự do, hạnh phúc và sự phát triển phong phú, toàn diện cho mỗi con người trong mối quan hệ hài hòa giữa cá nhân và cộng đồng, giữa xã hội và tự nhiên. Tính chất tiên tiến của nền văn hóa thể hiện cả trong nội dung, cả trong hình thức biểu hiện, trong phương tiện để chuyển tải nội dung"(4). Theo đó, "*Bản sắc dân tộc* của văn hoá Việt Nam bao gồm những giá trị bền vững, những tinh hoa được vun đắp nên qua lịch sử hàng ngàn năm đấu tranh dựng nước và giữ nước, tạo thành những nét đặc sắc của cộng đồng các dân tộc Việt Nam, con người Việt Nam. Đó là lòng yêu nước nồng nàn, ý chí tự cường dân tộc; tinh thần đoàn kết; tính cộng đồng gắn kết cá nhân - gia đình - làng - nước; lòng nhân

(4) Đảng Cộng sản Việt Nam. *Văn kiện Hội nghị lần thứ năm Ban Chấp hành Trung ương khóa VIII*. Nxb Chính trị Quốc gia, Hà Nội, 1998, tr.10.

ái bao dung, trọng nghĩa tình đạo lý; đầu óc thực tế; đức tính cần cù, sáng tạo trong lao động; tế nhị trong cư xử, giản dị trong lối sống”(5). Như vậy, nền văn hoá tiên tiến, đậm đà bản sắc dân tộc ở Việt Nam là nền văn hoá được xây dựng theo lý tưởng của của C.Mác, V.I.Lênin và Hồ Chí Minh, vì tự do, hạnh phúc và sự phát triển toàn diện của con người. Nền văn hoá này sẽ gắn kết lợi ích cá nhân với lợi ích xã hội một cách hài hoà. Tất cả những đặc điểm đó được thể hiện trong cả nội dung lẫn hình thức hoạt động của văn hoá.

Coi xã hội là một hệ thống các quan hệ biện chứng, Cương lĩnh năm 1991 nhìn nhận sự *phát triển kinh tế và phát triển văn hoá Việt Nam trong điều kiện kinh tế thị trường như một chỉnh thể*: các mục tiêu kinh tế không tách rời các mục tiêu chính trị, xã hội và văn hoá; sự gắn kết giữa cơ sở hạ tầng và kiến trúc thượng tầng, giữa lực lượng sản xuất và quan hệ sản xuất. Như vậy, *vai trò trước hết của nền văn hoá tiên tiến, đậm đà bản sắc dân tộc đối với nền kinh tế thị trường ở nước ta là tạo thành một chỉnh thể trong mô hình đi lên chủ nghĩa xã hội ở Việt Nam*; việc xây dựng nền văn hoá ấy tức là *xây dựng cấu trúc tổng thể của chủ nghĩa xã hội* mà nhân dân ta hướng tới.

Có thể nói, sự phát triển kinh tế thị trường đòi hỏi phải hình thành một nền văn hoá mới để phản ánh và tạo động lực cho sự phát triển ấy. Do đó, sự phát triển nền văn hoá này là kết quả biện chứng của sự phát triển kinh tế thị trường định hướng xã hội chủ nghĩa ở

nước ta. Nền văn hoá mới đó chính là nền văn hoá tiên tiến, đậm đà bản sắc dân tộc.

Vai trò quan trọng của việc xây dựng nền văn hoá tiên tiến, đậm đà bản sắc dân tộc đối với việc phát triển kinh tế thị trường còn thể hiện ở *định hướng xã hội chủ nghĩa của nó*. Nền văn hoá tiên tiến, đậm đà bản sắc dân tộc với hệ tư tưởng Mác - Lênin, tư tưởng Hồ Chí Minh và chủ nghĩa yêu nước kiểu mới là hệ tư tưởng định hướng cho cả văn hoá lẫn kinh tế. Định hướng này sẽ thúc đẩy và làm cân bằng sự phát triển kinh tế theo cơ chế thị trường. Nền văn hoá này với nội dung tiên tiến, chủ nghĩa nhân văn, phát triển hài hoà các lợi ích sẽ góp phần gắn phát triển kinh tế đi đôi với thực hiện công bằng và tiến bộ xã hội, bảo vệ môi trường. Những nội dung cơ bản của nó sẽ tạo cơ chế ngăn ngừa những rủi ro của kinh tế thị trường và tạo sự định hướng xã hội chủ nghĩa khi nền kinh tế có dấu hiệu phát triển lệch sang chủ nghĩa tư bản.

Có hai khuynh hướng diễn ra trong phát triển kinh tế thị trường: hoặc là theo chủ nghĩa tư bản, hoặc là theo chủ nghĩa xã hội; hoặc là *phát triển phiến diện*, hoặc là *phát triển bền vững*. Từ cuối thế kỷ XX đầu thế kỷ XXI, nhìn chung, nền kinh tế các quốc gia trên thế giới đều chuyển hướng sang *phát triển bền vững*. Tuy nhiên, do định hướng tư bản chủ nghĩa mà nhiều nền kinh tế đã gặp khó khăn trong việc thực hiện mục

(5) Đảng Cộng sản Việt Nam. *Sđd.*, tr.22-23.

tiêu xã hội và mục tiêu bảo vệ môi trường khi tăng trưởng kinh tế.

Nền kinh tế thị trường định hướng xã hội chủ nghĩa ở Việt Nam phát triển theo hướng bền vững, do đó, nó cần có các quan hệ văn hoá tạo môi trường gắn phát triển kinh tế với thực hiện công bằng xã hội đi đôi với bảo vệ môi trường. Thực chất, việc xây dựng và phát triển nền văn hoá tiên tiến, đậm đà bản sắc dân tộc là xây dựng một quan hệ văn hoá phát triển toàn diện sức lao động của con người, giải phóng con người theo mục tiêu của chủ nghĩa xã hội. Khi phát triển kinh tế thị trường song song với phát triển nền văn hoá tiên tiến, đậm đà bản sắc dân tộc, chúng ta đã gắn phát triển kinh tế với mục tiêu phát triển con người. Định hướng xã hội chủ nghĩa của nền kinh tế thị trường là định hướng chiến lược phát triển xã hội, giải phóng con người, tạo nên những con người trong mọi quan hệ kinh tế đều tự do, bình đẳng, không có áp bức, bóc lột, thỏa mãn những nhu cầu phong phú của cá nhân. Định hướng xã hội chủ nghĩa như vậy sẽ làm thay đổi dần dần tính chất của lao động, sự phân phối trong lao động, tạo ra những tương quan giữa lao động giản đơn và lao động phức tạp, giữa thời gian lao động tất yếu và thời gian lao động tự do, giữa người sở hữu công cụ lao động và thành quả lao động. Quá trình định hướng xã hội chủ nghĩa của nền kinh tế thị trường có mục tiêu *thống nhất lao động với cá nhân*, làm cho khả năng sáng tạo của con người gia tăng và xã hội ngày càng được phát

triển. Trên cơ sở giải phóng sức lao động của cá nhân, năng suất lao động của cá nhân và xã hội ngày càng được nâng cao.

Nền kinh tế thị trường là một nền kinh tế gắn với quy luật cung cầu và lợi nhuận, với những lợi ích cá nhân. Nền văn hoá tiên tiến, đậm đà bản sắc dân tộc có nội dung nhân văn, khoan dung, tất cả vì con người; do đó, nó tác động và giúp nền kinh tế giải quyết được nhiều mâu thuẫn, phòng ngừa được rủi ro và có cơ chế ngăn chặn hiệu quả các chu kỳ khủng hoảng.

Với tư cách “nền tảng tinh thần của xã hội”, nền văn hoá tiên tiến, đậm đà bản sắc dân tộc sẽ hình thành *những hệ chuẩn, những thang giá trị* cơ bản để bảo đảm tính chất xã hội xã hội chủ nghĩa của nền kinh tế. Tất cả những thành tố yêu nước, nhân văn, tiên tiến... của nền văn hoá mới sẽ quy định tính định hướng xã hội chủ nghĩa của kinh tế thị trường.

Ngoài vai trò định hướng xã hội chủ nghĩa đối với sự phát triển kinh tế thị trường, việc xây dựng nền văn hoá tiên tiến, đậm đà bản sắc dân tộc còn có vai trò thúc đẩy sự *phát triển mạnh mẽ nguồn lực con người*, tạo nguồn sinh lực cho kinh tế thị trường. Việc xây dựng và phát triển nền văn hoá tiên tiến, đậm đà bản sắc dân tộc trong điều kiện kinh tế thị trường hướng tới trọng tâm là tôn trọng con người, tất cả vì con người, tạo ra khả năng cho con người phát triển tự do, toàn diện, đời sống tinh thần phong phú, cao đẹp, có mối quan hệ hài hoà giữa cá nhân với

cộng đồng, giữa con người với xã hội và tự nhiên.

Phát triển kinh tế thị trường gắn liền với *kinh tế tri thức*. Nền văn hoá tiên tiến, đậm đà bản sắc dân tộc xác lập những giá trị tri thức phong phú của dân tộc, bảo tồn và phát huy mọi giá trị tiến bộ của nhân loại. Nền văn hoá ấy cổ vũ mạnh mẽ sự phát triển nhân tài, đề cao giáo dục, coi hiền tài là nguyên khí quốc gia. Vì thế, nó có tác dụng đặc biệt trong việc hình thành và phát triển kinh tế tri thức.

Xây dựng nền văn hoá tiên tiến, đậm đà bản sắc dân tộc còn góp phần quan trọng vào vấn đề *bảo vệ môi trường* và *sự phát triển bền vững*, vì nền văn hoá này phê phán lối sống thực dụng, chộp giật, chạy theo ham muốn quá mức của xã hội tiêu thụ, dẫn đến chỗ làm cạn kiệt tài nguyên, ô nhiễm môi trường sinh thái. Nền văn hoá tiên tiến, đậm đà bản sắc dân tộc luôn hướng dẫn và cổ vũ cho lối sống hài hoà, ứng xử có văn hoá trong quan hệ với môi trường thiên nhiên vì sự phát triển bền vững của thế hệ hôm nay và con cháu mai sau, hạn chế những biến động sinh thái do phát triển kinh tế thị trường tạo nên.

Cùng với các vai trò trên, việc xây dựng nền văn hoá tiên tiến, đậm đà bản sắc dân tộc còn có ý nghĩa rất to lớn đối với sự phát triển kinh tế thị trường ở một nước đang phát triển trong thời kỳ hội nhập hiện nay.

Nền kinh tế thị trường của chúng ta vừa ra đời đã đối mặt ngay với nền kinh tế thị trường thế giới hùng mạnh. Khi

chúng ta tham gia WTO thì làn sóng toàn cầu hoá kinh tế thế giới đã lan rộng và có tác động mạnh mẽ. Nó *một mặt*, tạo cơ hội cho sự phát triển của các nền kinh tế khác nhau; *mặt khác*, đặt ra những thách thức to lớn, trong đó về mặt văn hóa là nguy cơ phá hỏng bản sắc dân tộc của nhiều dân tộc nếu không có cơ chế phòng ngừa. Việc chúng ta xây dựng và phát triển nền văn hoá *đậm đà bản sắc dân tộc* có ý nghĩa to lớn đối với sự phát triển kinh tế thị trường theo định hướng xã hội chủ nghĩa hiện nay.

Việc giữ gìn bản sắc văn hoá dân tộc đòi hỏi chúng ta phải trang bị cho mình mọi hành trang cần thiết để mở rộng giao lưu với thế giới, tiếp thu những giá trị tiến bộ, tích cực của văn minh nhân loại. Quá trình đó phải phát huy cao độ tinh thần độc lập tự chủ, lòng tự hào sâu sắc về những giá trị của con người Việt Nam; đồng thời, cần phải tích cực học hỏi, tiếp thu, chọn lọc các giá trị tiến bộ, khoa học của văn hoá thế giới.

Phát triển kinh tế thị trường là một xu thế tất yếu, là cơ hội để chúng ta có thể phát triển, đem lại cuộc sống ấm no, hạnh phúc hơn cho tất cả mọi người, nhất là trong thời kỳ hội nhập kinh tế quốc tế mạnh mẽ như hiện nay. Tuy nhiên, phát triển kinh tế thị trường cũng đặt ra rất nhiều thách thức. Trên cơ sở những kinh nghiệm đã tích lũy được trong hơn 20 năm đổi mới vừa qua, cùng với sự tỉnh táo, khôn ngoan, bản lĩnh và trí tuệ Việt, chúng ta cần gìn giữ và phát huy bản sắc văn hoá dân tộc trong quá trình hội nhập và

phát triển. Nền văn hoá tiên tiến, đậm đà bản sắc dân tộc sẽ đóng vai trò định hướng và điều tiết để chúng ta có thể hội nhập và phát triển nhưng vẫn giữ vững được độc lập, tự chủ. Chúng ta cần hội nhập kinh tế quốc tế một cách khôn ngoan để không bị lợi dụng, bị biến thành kẻ đi vay nặng lãi, thành nơi cung cấp nguyên liệu và nhân công giá rẻ, thành nơi tiêu thụ hàng hoá ế thừa và tiếp nhận chuyển giao những công nghệ lạc hậu, thậm chí trở thành bãi rác công nghiệp của các nước khác. Hội nhập mà không bị cuốn theo lối sống không lành mạnh, không bị ảnh hưởng bởi các văn hoá phẩm độc hại, không đánh mất bản sắc của mình.

Trên thực tế, nền văn hoá nào cũng có quy luật kế thừa và bản sắc riêng. Bản sắc văn hoá là động lực, là nguồn lực nếu biết phát huy sức mạnh của nó. Bản sắc dân tộc của văn hoá Việt Nam là kết tinh những giá trị bền vững từ lòng yêu nước nồng nàn, ý chí tự cường, tinh thần đoàn kết, sắc thái cộng đồng, lòng nhân ái, đầu óc thực tế, yêu lao động, yêu thiên nhiên... Bản sắc ấy thật sự đang phải đối mặt với nền kinh tế thị trường, với quá trình toàn cầu hoá mạnh mẽ... Hiện nay, không ít người nhân danh bảo vệ bản sắc dân tộc trở thành bảo thủ, không chấp nhận những giá trị mới mà nền kinh tế thị trường đem lại; ngược lại, cũng có một bộ phận nhân danh tính hiện đại dẫn đến chấp nhận các quan hệ thị trường bằng mọi giá. Cả hai thái cực đó đều là cực đoan, sai lầm.

Trong xây dựng nền văn hoá mới,

tính tiên tiến phải gắn liền với tính bản sắc dân tộc, định hướng xã hội chủ nghĩa, khi phát huy tính tiên tiến của nền văn hoá ấy, phải dựa trên cơ sở đậm đà tính dân tộc. Tính tiên tiến phải có cơ sở dân tộc và tính dân tộc phải được nâng cao, hiện đại hóa. Khi quan tâm đến giao lưu quốc tế thì cần hiểu rằng, mọi tính quốc tế đều là sự phát triển logic nội tại của dân tộc. Nền kinh tế thị trường trong giao lưu quốc tế thường có khuynh hướng quốc tế hoá, phương Tây hoá lối sống, đặc biệt là lối sống Mỹ, văn hoá Mỹ. Văn hoá Mỹ và văn hoá Việt Nam có nhiều điểm khác biệt. Do đó, khi phát triển kinh tế thị trường, nếu gìn giữ được bản sắc dân tộc của văn hoá thì đây sẽ là sự phát triển đặc biệt.

Vai trò của việc xây dựng nền văn hoá tiên tiến, đậm đà bản sắc dân tộc không những có ý nghĩa đối với từng tộc người trên lãnh thổ Việt Nam, mà còn có ý nghĩa to lớn trong việc đa dạng hoá nền văn hoá của quốc gia dân tộc khi giao lưu quốc tế. Nước ta là một quốc gia đa dân tộc. Mỗi dân tộc đều có bản sắc riêng. Phát triển nền kinh tế thị trường không thể làm nhất thể hoá nền văn hoá dân tộc. Trong cơ chế thị trường, sự phát triển thống nhất trong đa dạng là một nguồn lực phát triển đất nước.

Toàn cầu hoá kinh tế đã kéo theo toàn cầu hoá văn hoá. Trên lĩnh vực kinh tế, tất nhiên có sự thống nhất về thị trường toàn cầu giữa các quốc gia tham gia WTO. Trong bối cảnh thế giới hiện nay, toàn cầu hoá về kinh tế đã có khuynh hướng chèn ép văn hoá dân tộc. Trước tình hình ấy, việc gìn giữ bản sắc

và đa dạng văn hoá là cần thiết, bởi có như vậy văn hoá mới phát triển được.

Phát triển kinh tế thị trường là sự *chuyển biến căn bản lối sống trong xã hội*. Từ lối sống của một nền sản xuất nông nghiệp chuyển sang lối sống buôn bán, dịch vụ; từ lối sống nặng về tình nghĩa, chuyển sang lối sống gắn liền với lợi ích vật chất và luật pháp; từ lối sống nhịp độ chậm chuyển sang lối sống nhịp độ nhanh... Điều đó tạo ra sự chuyển biến mới trên lĩnh vực văn hoá. Việc xây dựng lối sống dân tộc - hiện đại trong nền văn hoá tiên tiến, đậm đà bản sắc dân tộc có ý nghĩa to lớn đối với sự phát triển kinh tế thị trường theo định hướng xã hội chủ nghĩa ở nước ta. Chúng ta không thể công nghiệp hoá, hiện đại hoá, đô thị hoá, phát triển nền kinh tế thị trường thành công nếu lối sống của toàn xã hội vẫn là lối sống tiểu nông.

Phát triển kinh tế thị trường, dù là thị trường theo định hướng xã hội chủ nghĩa thì lối sống thực dụng vẫn gia tăng. Sự chuyển biến về mặt chất lượng sống trong xã hội đã đề xuất những chỉ tiêu tiêu dùng mới. Xây dựng và phát triển nền văn hoá tiên tiến, đậm đà bản sắc dân tộc có khả năng *điều chỉnh và làm lành mạnh hoá lối sống* trong điều kiện kinh tế thị trường.

Trên thực tế, khi phát triển kinh tế thị trường, chúng ta cần có một *chủ nghĩa nhân văn kiểu mới*: xây dựng nền văn hoá tiên tiến, đậm đà bản sắc dân tộc theo hướng độc lập dân tộc, tiến tới chủ nghĩa xã hội dưới ánh sáng của chủ nghĩa Mác - Lênin và tư tưởng Hồ Chí

Minh, trong môi trường kinh tế thị trường sẽ xuất hiện những quan hệ mới giữa con người và con người. Những quan hệ này thấm nhuần chủ nghĩa nhân văn: mọi người đều quan tâm đến nhau và hạn chế chủ nghĩa cá nhân cực đoan xuất hiện bởi quan hệ hàng - tiền.

Xây dựng nền văn hoá tiên tiến, đậm đà bản sắc dân tộc cùng với sự phát triển kinh tế thị trường định hướng xã hội chủ nghĩa là mô hình phát triển chủ yếu của xã hội ta trong thời kỳ đổi mới xây dựng chủ nghĩa xã hội. Nền văn hoá tiên tiến, đậm đà bản sắc dân tộc cùng với sự phát triển cơ chế thị trường định hướng xã hội chủ nghĩa là cơ chế phát triển xã hội ta vì mục tiêu “dân giàu, nước mạnh, xã hội công bằng, dân chủ, văn minh”. Sự tương tác giữa xây dựng nền văn hoá tiên tiến, đậm đà bản sắc dân tộc với phát triển kinh tế thị trường định hướng xã hội chủ nghĩa dưới sự lãnh đạo của Đảng Cộng sản Việt Nam chính là nội dung phát triển xã hội ta trong những năm tới.

Ở nước ta, nền văn hoá tiên tiến, đậm đà bản sắc dân tộc chưa phải là đã hình thành xong xuôi mà nó đang vận động cùng với nền kinh tế thị trường định hướng xã hội chủ nghĩa. Sự vận động biện chứng giữa văn hoá và kinh tế trong thời kỳ xây dựng và phát triển đất nước theo định hướng xã hội chủ nghĩa sẽ làm nảy sinh những giá trị và vai trò mới trong cả văn hoá lẫn kinh tế. Văn hoá sẽ giúp kinh tế phát triển tốt hơn và ngược lại, kinh tế sẽ là cơ sở để hoàn thiện hơn các quan hệ văn hoá khi nó được kiểm nghiệm từ thực tiễn. □